

Proč zase Darwin?

STANISLAV
KOMÁREK

Není to už překonané? Nevyřešila už to vše teorie inteligentního designu? Tuto otázku, po níž jsem se mírně otřásl, mi položili někteří redaktoři, když zde vyšla Darwinova kniha *O pohlavním výběru* (Academia, Praha 2005). Při prvním českém vydání Darwinovy knihy *O původu člověka* v roce 1972 byla celá část týkající se pohlavního výběru, v rozsahu 526 stran originálního textu, vynechána. Tehdejší editoři mohli mít k tomuto počínu tři možné motivace: buď bylo těžiště této knihy chápáno spíše světonázorově a podrobný exkurz do problematiky pohlavního výběru, lépe řečeno pohlavního dimorfizmu v celé živočišné říši, se jim zdál nadbytečný; nebo se domnívali, že tato část bude zajímat jen minimum českých čtenářů; anebo si chtěli ušetřit nemalou práci s překladem a komentováním velmi obtížného textu. Dnes není nutno naši vědecké veřejnosti zvláště zdůvodňovat, že tento textový korpus, tvořící jeden z pilířů novověké biologie vůbec, si zaslouží české vydání a patří jako samozřejmost do knihovničky přírodovědných i humanitních intelektuálů. Eventuální hlasy o tom, že text je „zastaralý“, jsou zcela absurdní – ani Shakespearova dramata, ani Liviovy římské dějiny není nutno „aktualizovat“, jsou to svědectví minulosti a promlouvají sama sebou. Nejen historie vědy, ale i správné pochopení povahy přítomné doby začíná tam, kde minulost neznáme jenom z poslední brožurky typu „Minulost jaká byla doopravdy“, ale přímo z jejích pozůstatků, což jsou pro novověkou vědu pramenné texty (vykopávky činěné v Downu naštěstí nepřipadají v Darwinově případě v úvahu).

O problematice pohlavního výběru, jak jej chápe současná evoluční biologie, si může český čtenář udělat dostatečnou představu ze čtyř děl vydaných v nedávné době – J. Zrzavý, D. Štorch, S. Mihulka: *Jak se dělá evoluce* (Paseka 2004); J. Flegr: *Mechanismy mikroevoluce* (Karolinum 1998); J. Flegr: *Evoluční biologie* (Academia 2004) a M. Ridley: *Červená královna* (Mladá fronta 1999). Měl jsem tudíž za nadbytečné opatřovat text poznámkami typu „zatímco Darwin se ještě naivně domníval, že..., dnes už věda dobře ví, že...“, neboť příslušné pasáže jsou dobře dohledatelné a sám nesdílím některá mínění současné biologie o pohlavním výběru bezezbytku. Vydání knihy má možná více než kdy jindy také cíl „světonázorový“ – domnívám se, že myšlenku o evoluční minulosti Země, byť všechny detaily jejího průběhu a sil, které ji řídí, možná ne-

držíme v rukou tak pevně, jak se předstírá, je třeba velmi zdůrazňovat ve světě, kde se kreacionismus nejprostšího typu spíše šíří nežli ustupuje. (Je také typické, že sofistikované a opatrné typy kreacionismu, třeba u Teilharda de Chardina, či „měkčí“ typy evolucionizmu, třeba Portmannův, v přítomné době ustupují do pozadí a zůstávají jen nejtvrďší neodarwinismus a nejjednodušší kreacionismus jako dvě pevná, leč smutná skaliska.)

Měl jsem s exponenty kreacionismu možnost několikrát diskutovat a fascinovali mne umanutostí a misijním zápalem. Každý může zajisté věřit, čemu chce – ve Spojených státech toto stanovisko zastává skoro 50% obyvatelstva, a také nepadly. Též u minulosti světa nikdo nebyl a naše představy o ní jsou vždy vytvořeny jen na základě nepřímých dokladů. Není absolutní jistoty, že před 6000 lety Bůh-Zertěr nenarafičil při jednorázovém stvoření hotové fosilie do geologických souvrství i podklady pro radiokarbonovou analýzu a jiné podobné a baví se naším blouděním, minimálně by to však vrhalo na božství zcela jiné světlo (přiznám se, že pod takovým Stvořitelem bych sloužil vcelku s chutí). To však nemají kreacionisté, většinou přísní a přesní příslušníci nižší technické inteligence, vůbec na mysli. Snad je uchvátila představa, na nevědomé rovině velmi silná, o antropomorfnosti Boha či theomorfnosti lidí – oni by pak byli Bohu, Velkému Konstruktérovi, ze všeho obyvatelstva jaksí nejpodobnější... Na každý pád by potlačení evolučních představ ve společnosti znamenalo podstatné ochuzení myšlenkového prostoru o jednu z nejpodněnějších koncepcí, na niž novověká Evropa připadla. (Možná si zde někdo pomyslí, že vidím problematiku příliš černě, ale obávám se opaku – pokud potleskometry rozhodují, kdo je a kdo není dobrým umělcem a žijeme ve světě dominovaném zemí za oceánem, u jejíhož zrodu stál spíše duch sekty, chtějící strhnout nebe na zem, nelze si být jist ničím.)

S kreacionismem, byť mnohem rafinovanějším, měl hojně co polemizovat i Darwin – i on sám byl pochopitelně kreacionista, ale vyšší zásah omezoval jen na vznik nejjednodušších forem života. Darwinismus není rozhodně naukou, která by se příliš řídila principem Occamovy břitvy. Zatímco objasnit vzhled domácích zvířat umělým výběrem ze strany člověka bylo snadné a přírodní výběr plynule navázal na představy účelovosti v živém světě tak, jak je předtím pěstovala pří-

CHARLES DARWIN: O pohlavním výběru

Academia, Praha
2005, 472 stran,
přeložila Hana
Marsault-Rejlková,
doporučená
cena 290 Kč,
ISBN 80-200-1311-3

Prof. RNDr. et Dr. rer. nat.
Stanislav Komárek, Ph.D.,
(*1958) vystudoval biologii
na Přírodovědecké fakultě
UK. Zabývá se dějinami
biologie, vztahem mezi
přírodou a kulturou a také
biologickou estetikou.
V nakladatelství Vesmír
vyšly jeho knihy *Sto esejů
o přírodě a společnosti*
(1995), *Dějiny biologického
myšlení* (1997), *Lidská
přírozenost* (1998), *Hlavou
dolů* (1999) a rovněž
dvě publikace týkající se
problematiky mimikry:
*Mimicry, Aposematism
and Related Phenomena
in Animalis and Plants*
– *Bibliografie 1800–1990*
(1998), *Mimikry,
aposematismu a příbuzné
jevů* (2000).

MYSLENIE NA PRELOMA 19. A 20 STOROČIA

Koncom minulého roka predstavilo vydavateľstvo Academia novú edíciu Europa, v ktorej chce čitateľom priblížiť diela, ktoré ovplyvnili myslenie, vedu a kultúru (nielen) európskej civilizácie. Jedným z prvých zväzkov tejto edície je klasické dielo cestovateľa a jedného z najväčších prírodovedcov Charlesa R. Darwina *O pohlavnímvýbere*, ktoré vyšlo v roku 1901 vo vydavateľstve John Murray, Albemarle Street, Londýn pod názvom *The Descent of Man and Selection in Relation to Sex*. Napriek tomu, že ide o jedno z kľúčových diel autora, rozsiahla časť o pohlavnom výbere doteraz nevyšla v českom ani slovenskom jazyku.

Výborný český preklad Hany Marsault-Rejlkovej zachováva nádych autenticity a historicity. Na rozdiel od niektorých prekladov Darwinových diel, ktoré u nás vyšli pred rokom 1989, tento, z pochopiteľných dôvodov, už nie je zatažený žiadnou ideológiou ani demagógiou. Záujmom vydavateľa bolo predložiť Darwinov text v čo najvernejšej podobe. Čitateľ tak dostal možnosť zoznámiť sa so spôsobom písania vedeckej literatúry na konci 19. storočia. V preklade sú ponechané dobové vedecké názvy taxónov a zoologický systém. Aby sa však mohol v opisovaných živočíšnych druhoch orientovať aj súčasník, doplnil prof. Stanislav Komárek (aj autor krátkeho predslovu) a ďalší špecialisti na jednotlivé živočíšne skupiny (vo forme poznámok pod čiarou) aktuálne názvoslovie.

Darwin v tomto diele predstavil na svoju dobu obdivuhodné množstvo príkladov pohlavného dimorfizmu v živočíšnej ríši. Po rozsiahlom úvode o všeobecných princípoch pohlavného výberu postupoval v opisoch systematicky, od nižších skupín živočíchov (mäkkýšov, „červov“, kôrovcov, mnohonôžok) až k cicavcom. Najviac pozornosti venoval vtákovi, cicavcom a hmyzu, ale nezabudol ani na menej nápadné skupiny, ako sú Protozoa, mechúrniky a ostnatokožce. Niektoré opisy dnes určite vyvolajú na tvári čitateľa ľahký úsmev (napríklad rozprávanie o „chorľavom slimákoví“ a jeho zdravom spoločníkovi v záhrade starostlivého pozorovateľa pána Lonsdaleho na s. 79, alebo o prefikanej ľahko sa učiacej kobre prehítajúcej žabu na Cejlóne na s. 181, a mnoho ďalších) a môžu azda pôsobiť až naivne, predstavujú však unikátny pohľad na vtedajší spôsob vedeckého uvažovania.

Text je doplnený reprodukciami pôvodných ilustrácií (spolu 75), preto majú nižšiu kvalitu. V tomto prípade však nižšia kvalita nepôsobí príliš rušivo, naopak, klasickému dielu skôr prístane.

Vydavateľský čin Academie je vysoko aktuálny aj dnes, viac ako 100 rokov od vzniku diela, a to aj napriek tomu (alebo práve preto), že najmä od 90. rokov 20. storočia sa objavujú vážne námietky voči Darwinovej evolučnej teórii.

Vladimír Kubovčík

rodní teologie, zůstala ještě plejáda jevů, které těmto interpretacím vzdorovaly. Zatímco je poměrně snadno představitelné, že jedinec s lepším ochranným zbarvením, rychlejšíma nohama či silnějšími drápy mohl ve vykonávání svých životních procesů lépe obstát a zanechat více potomstva, celé absurdní pandemium jevů, z hlediska přežívavosti jedince neprospěšných či v nejlepším případě indiferentních, nedalo Darwinovi spát. Mohl by si člověk, který něco podobného nikdy neviděl, vymyslet třeba jelena – kopytníka, jenž má na hlavě cosi jako velký kostěný keč, který *nota bene* každoročně odhazuje a z dalších kilogramů pracně sehnáního kalciumfosfátu bude jiný, možno-li větší a členitější? Uměl by si vymyslet bažanta arguse či páva, kdyby znal z kurovitých jen koroptev? Zaručeně ne. Příroda udivuje nejen svou konstrukční rafinovaností, ale i divokou fantazií a absurditami – obří zobák tukana je krásnou ukázkou kombinace obojího: bizarního cíle i velmi propracovaných prostředků k jeho konstrukci a vylehčení – s lidskými cíli to ostatně často nebývá jinak. Dokud převládal kreacionistický pohled na přírodu, nečinily tyto fenomény zvláštní problém. Stvořitel není nikomu za své počiny odpovědný, nýbrž je v nich svobodný a jejich účely a důvody nahlédá jen on sám – smrtelníkům jsou či alespoň mohou být skryty. Boží se od lidí ostatně právě v tomto

bytostně liší a nemohou být poměřováni našimi měřítky – už skutečnost, že učinili člověka, svědčí o špatné aplikovatelnosti našich představ o účelu, odpovědnosti a prozíravosti na výsledky jejich činnosti. Tudiž i kreace zlatých, stříbrných a diamantových bažantů hravě spadá do těchto mantinelů, tím spíše, že jsou světu k ozdobě a člověku pro poučení, eventuálně i pro výstrahu pýchou, která většinou těsně předchází pád. (Záměrně zde pomímám evidentně mimokřesťanské koncepce gnostiků Basileidova okruhu, učících, že svět byl stvořen padlými anděly, tj. ďábly, a to pro zábavu. Proto je tak nadlidsky propracovaný, ale jsou do něj zabudována i „ze systému vyplývající svinstva“, která působí, že démoni v jinak nepříliš zábavné věčnosti mohou s pobavením přihlížet, jak se zde navzájem rdousíme, przníme, parazitujeme a procítáme z krátkých a marných nadějí.) Posunem celkové koncepce ke kombinaci descendece a přírodního výběru (i u Lamarcka se v rámci vnitřní tendence organizmu po sebezdokonalování mohla postupně vyvíjet řečněme ocasní pera tetřívku) se z těchto fenoménů, zčásti, ale ne vždy shrnutelných pod hlavičku pohlavního dimorfizmu, začíná stávat problém. Proto Darwin hned v začátku postuloval další typ výběru, výběr pohlavní, kde selektujícím agens jsou v převážné většině samičky a kritéria výběru jsou estetická, s individuálním přežitím často protiběžná (kohout bažanta arguse nejenže téměř nemůže létat, ale potíže mu dělá se v hustším porostu i rychleji otočit). Tím, že Darwin přisoudil zvířatům estetické citění podobné našemu, vyvolal svého času veliký odpor (byť zdůrazňoval, že vkus mnohých druhů se podobá estetickým kritériím „divochů“, podle čehož vypadají i výsledky – záď mandrila hýří modřemi, žlutěmi i zeleněmi, jako na posměch viktoriánskému návštěvnictvu zoologických zahrad). Jako způsobené pohlavním výběrem chápal Darwin i pestré barvy, kresby a lesky hmyzu, jen u pestrých a chlupatých housenek se mu to zdálo už příliš – a tak vznikla, díky Wallaceovi, koncepce výstražného zbarvení. Ale to už by byla jiná kapitola. Kniha jedná mnohem více o pohlavním dimorfizmu (zůstává podnes jedním z jeho nejpěknějších klasických přehledů) nežli o pohlavním výběru samém – zde mohl Darwin přinést jen několik referencí o samičkách domacích živočichů, které odmítaly jednoho samce a chtěly jiného. (Je dobře poznamenat, že s pohlavním výběrem, byť z opačné strany, Darwin učinil sám ty nejlepší zkušenosti – jeho žena byla nejen krásná a příjemná, ale i velmi bohatá, což mu vlastně umožňovalo se evoluční biologii „plnoúvazkově“ věnovat, navzdory početné rodině.) Teprve pozdější výzkumy v mnohém Darwinovu intuici potvrdily. Darwin je podnes krajně následováníhodným příkladem vědecké poctivosti (vždy pečlivě sbíral argumenty nejen pro svou teorii, ale i proti ní), pozorovacích schopností i smyslu pro detail, který už po něm byl stěží překonán. V jeho díle už jsou i zárodky řady pozdějších disciplín – etologie, ekologie, populační biologie

ad. Mimoděk podává i roztomilé svědectví o povaze viktoriánské doby vůbec s její kombinací naivity, příčinnivosti, počestnosti, odvahy i úzkoprsých předsudků.

Krátký výsek z tohoto textu vyšel česky už jednou, v publikaci dnes zcela zapomenuté: *O původu člověka a výběru pohlavním*, přel. Josef Jiří Král, Chicago, 1906, Dělnická tiskárna, 683, Loomis ul., roh 18. place (sic!). Proč měl vlastně marxismus a po něm i celé dělnické hnutí na darwinismus tak silnou vazbu, je patrné jen z jeho geneze, kořenící v hegelovských vývojových představách, nikoli z praxe – proletář stvořený je Světové revoluce potřebný neméně nežli evolovavší z vyšších primátů. Tento zájem byl ryze jednostranný – jak známo, v Darwinově knihovně je podnes Marxem věnovaný exemplář *Kapitálu*, jehož listy jsou i po letech ještě spleeny noblesní zlatou ořízkou. Marx si také jako první povšiml sociomorfního aspektu klasického darwinizmu, shledávajícího v přírodě mechanismy podobné ranému kapitalizmu v anglické společnosti – tuto soukromou poznámku v dopise Engelsovi však historie vědy našla až po dlouhých letech.

Základ českého překladu kapitol o přírodním výběru vznikl v rámci povinného překladového penza, předepsaného studentům FHS UK. Autorka překladu, paní Hana Marsault-Rejlková se pro věc tak nadchla, že s nevšední pečlivostí přeložila i všechny zbývající části. I v překladu byl ponechán určitý nádech jazykově bohaté starodávné angličtiny, jíž je originál psán, a je třeba obdivovat překladatelčin entuziazmus a um, s nímž s textem zacházela. Navzdory původně hu-

manitnímu typu vzdělání i slovní zásoby byla postupně biologickou problematikou stále víc a víc nadšena, až k ní i svým pracovním zaměřením přešla. I tak bylo na textu ještě mnoho práce – bylo třeba jej korigovat ve smyslu běžné české biologické terminologie, doplnit české názvy často i málo běžných živočichů a rozluštit a opoznámkovat Darwinovu velmi zastaralou nomenklaturu vědeckou – cílem nebylo její uvedení na zcela současný stav, ale alespoň takový komentář, aby se v názvech dnešní čtenář vůbec orientoval (Darwinovy přečetné textové poznámky jsou uváděny číslicemi arabskými a jsou řazeny na konec textu každé kapitoly, editorské poznámky jsou řazeny do textu na konci stránek a uváděny číslicemi římskými) – poslední vydání zmíněného díla (Prometheus Books, Amherst 1998) je reprintem bez pokusu taxony identifikovat. S řadou mých kolegů, specialistů v různých oborech zoologie, jsme se nad tím velmi zapotili. Bedlivý čtenář, zejména dobře se orientující v nějaké živočišné skupině, pravděpodobně ještě nějakou tu nepřesnost najde – budiž mu odpovězeno, že veliký Charles Robert D. na knize pracoval víc než deset let, jsa soukromým učencem, a přesto občas cosi přehlédl. My jsme překlad vyhotovovali i korigovali v podstatě ve svém volném čase, protože překladová reedice klasických spisů dějin vědy dnes není tím, co by člověku získávalo uznání, body a prestiž. Na závěr bych popřál našim současným i budoucím biologům, aby jejich poznání živé přírody bylo alespoň z poloviny tak opřeno o bezprostřední zkušenost s ní jako Darwinovo. γ

Lexicon silvestre

JINDŘICH
MOUDRÝ

Vícejazyčný lesnický výkladový slovník

Kdo někdy zkusil vyprávět o své práci někomu jinému, ví, že to při „zahlobání“ do nějakého úzce odborného problému není tak jednoduché. I když je posluchačem osoba se stejným profesním zaměřením, mohou vzniknout terminologické nepřesnosti. Situace se ještě zhorší, jestliže mají odborníci odlišnou mateřštinu. A nejde jen o „hovorové“ výrazy, ty si odborníci nakonec nějak vysvětlí; často se liší výklad odborných termínů, jež se prodané jevy používají v té které zemi či v té které geografické oblasti. Lesnictví tuto svízelnou situaci řeší.

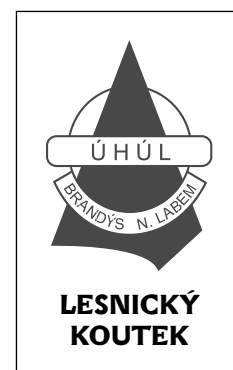
Vznik Lexiconu

Při mezinárodních setkáních lesníků koncem sedmdesátých let 20. století se stále zřetelněji projevovaly problémy s tím, co přesně kte-

rý odborný termín znamená. Byly spojeny s mnohoznačností a s nepřesným vysvětlením. Proto vznikla potřeba vytvořit odborný lesnický vícejazyčný slovník s jednoznačným vymezením termínů. Iniciativy se ujala skupina lesníků z Eberswalde, kteří záhy vytvořili kolem Karla-Hermanna Simona vícenárodnostní pracovní skupinu. Při hledání základního znění padla volba na esperanto.

Vytvoření esperanta

Esperanto je umělý jazyk, jednoznačný v přísně pravidelných gramatických tvarech, tvořených systémem přípon a předpon. Založen je na evropských, hlavně románských jazycích, je však snadno srozumitelný i pro mimo-evropské (asijské) národy. Vytvořil ho Polák Lazar Ludvík Zamenhof (1859–1917). K myš-

PŘÍKLAD Z LEXICONU

Termín číslo **11..01.40 0004** je uveden v češtině, němčině, angličtině a esperantu.

čeština: stanoviště *n* – růstový prostor, charakterizovaný určitou půdou s jejím vodním režimem /0037/, určitým podnebím a určitým reliéfem terénu. cf biotop /1247/

němčina: Standort *m* – natürlicher Standort *m* – Ein Wuchsraum, wie er durch einen bestimmten Boden mit seiner Wasserregime /0037/, ein bestimmtes Klima und bestimmtes Relief charakterisiert wird. cf Biotop /1247/

angličtina: natural site; habitat; locality – A location of plant growth characterized by particularities of soil composition and pertaining water regime /0037/, climate, and relief. cf biotope /1247/

esperanto: starejo; stao ! – Kreskospaco, karakterizata per certa grundo kun ĝia akvoreĝimo /0037/, certa klimato kaj certa reliefo. cf biotopo /1247/

lence univerzálního jazyka ho v mládí přivedlo vícejazyčné prostředí, v němž vyrůstal. Již r. 1887 vyšla pod pseudonymem Doktora Esperanto („doktor doufající“) jeho první učebnice a r. 1908 byl založen Světový esperantský svaz, který jednou za rok pořádá světový kongres, pokaždé v jiné zemi.

První česká učebnice esperanta byla vydána r. 1890 a již r. 1901 byl založen brněnský esperantský svaz, první v tehdejší Rakousku.

System tohoto jazyka umožňuje vytvářet nové odborné termíny pod dohledem mezinárodní jazykové komise, překládat a psát původní esperantskou literaturu včetně básnických děl.

Význam esperanta mohou i dnes ocenit naši esperantisté při návštěvě cizích zemí, když si připíchnou na klopou zelenou hvězdičku – odznak esperantistů. Určitě najdou spřízněnou duši, která s nimi naváže kontakt.

Zásady Lexiconu

Bylo rozhodnuto vydávat výkladový slovník v jednotlivých jazykových verzích. Pro nový typ slovníku byly stanoveny zásady:

- Seřadit jednoznačně definované pojmy pod pořadová čísla, totožná ve všech uvažovaných jazycích.

- Uspořádat všechny pojmy do desetinného oxfordského třídění s dalším číselným rozlišením gramatického tvaru, a to v pořadí podstatné jméno, přídatné jméno, sloveso, příslovce, popřípadě uvést u podstatných jmen rod a určit, zda jde o osobu, předmět, prostředek či nástroj, dále pak rozlišit místo, prostor, plochu ad.

- Pro úplnost u jednotlivých hesel uvést i termíny, které jsou jen přibližnými synonymy, mají širší či užší význam, jsou zastaralé nebo nedoporučené, a to vždy s příslušným označením. V definici pak odkázat na příbuzné termíny.

- V indexu, který je součástí každého dílu všech jazykových verzí, abecedně seřadit termíny všech dílů s odkazem na pořadová čísla termínů.

*) Lze je objednat na adrese: Förderverein „Lexicon silvestre“ e.V., Dr. Karl-Hermann Simon, Friedrich-Ebert-Str. 28, D-16225 Eberswalde, tel.: 03334/657331, fax: 03334/657142, e-mail: khsimon@fh-eberswalde.de.

- Jako pracovní jazyk používat esperanto, a to pro jeho jednoznačnost, výstižnost a rozšíření (je v něm vedena i řada mezinárodních jednání).

- Pořadí termínů uspořádat podle jejich důležitosti a četnosti používání, nebyl totiž předem znám jejich počet. Předpokládalo se, že každý díl bude obsahovat asi 1000 termínů.

Zpracování Lexiconu a jeho umístění na internetu

Slovník se začal zpracovávat r. 1981. V současné době má v osmi dílech, vydaných zatím v esperantu a němčině, více než 8000 termínů. Postupně je zpracováván ve více než 20 jazykových verzích.

Česká verze vyšla tiskem již v 6 dílech, 7. díl se dokončuje. V roce 2005 přistoupil k spolupráci i Ústav pro hospodářskou úpravu lesů v Brandýse nad Labem a jeho pobočka v Brně, na jehož stránkách <http://www.uhul.cz/lexicon> lze najít českou zkušební verzi. Záměr sestavit Lexicon nebyl veden snahou po zisku. Můžeme proto předpokládat, že se na těchto webových stránkách časem setkáme i s cizojazyčnými ekvivalenty odborných termínů, popřípadě s dalšími jazykovými verzemi. V současné době je přehled dostupných jazykových verzí s odkazem na koordinátora slovníku na stránce <http://www.lexicon-silv.de>, knižně vydané díly Lexiconu silvestre jsou uvedeny na stránce <http://www6.fh-eberswalde.de/lexsilv/Buchangebot0508.htm>.*

Lexicon silvestre pomůže zpřesnit diskuse při mezinárodních setkáních i odborníkům, kteří se nezabývají esperantem. Navíc při jeho používání možná mnohé krásy esperanta zláká a začnou se tomuto jazyku věnovat. Předpokladem snadného používání slovníku v mezinárodních kontaktech je však plná propojitelnost jednotlivých jazykových mutací v prostředí internetu. ☺

<http://www.uhul.cz/lexicon>

Lexicon silvestre, v přípravě webová česká verze dílů 1–6, ÚHÚL v Brandýse nad Labem

Karl-Hermann Simon a kol.: Lexicon silvestre

Förderverein „Lexicon silvestre“ e. V., Eberswalde 1996–2006, zhruba 300 stran na díl, cena do 37 EUR za 1 díl

Ing. Jindřich Moudrý (*1928) vystudoval Lesnickou fakultu na Vysoké škole zemědělské v Brně. Byl pověřen vytvářením české verze Lexiconu silvestre. Do skupiny „Patrona asocio Lexicon silvestre“ se na její výzvu zařadil již r. 1981. Pomohla mu k tomu znalost esperanta (od r. 1947), v němž po léta vedl bohatou korespondenci s evropskými, japonskými, čínskými a novozélandskými esperantisty, a kontakty s mnoha zahraničními lesnickými odborníky, zájímavými se o pokrokové technologie tehdejšího „Rozvojového lesního závodu“ v Rájci, který vedl.